

POUKA 2

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Jovan 17,3

Središte proučavanja: Jeremija 23,23.24; 1. Mojsijeva 1,1; 1. Mojsijeva 2,7; Isaija 7,14

Mi ne možemo u potpunosti da dokučimo Boga u svoj Njegovoj slavi i veličanstvu. Božji putevi i misli prevazilaze naše razumevanje (Isaija 55,9; Rimljanima 11,33). Zaista, oni su daleko od našeg ograničenog shvatanja koliko su nebesa udaljena od zemlje. Pa ipak, čudo nad čudima, Biblija tvrdi da mi i možemo i treba da poznajemo Boga (Jeremija 9,23.24).

Vavilonskom caru, koji je verovao da su bogovi nedostižni pošto, kako su njegovi mudraci tvrdili, „ne žive među ljudima“ (Danilo 2,11), Danilo odgovara suprotno. Iako je Bog na nebesima, Danilo izjavljuje da Bog otkriva tajne (Danilo 2,28). Biblija, dakle, prenosi paradoksalnu poruku o poznavanju Boga: Bog je i dalek i blizak (Jeremija 23,23.24). Ta dinamična napetost prisutna je već u priči o stvaranju, koja prikazuje istovremenost Božje udaljenosti i bliskosti (uporedi božansko-ljudske odnose u prvom i drugom poglavlju Prve knjige Mojsijeve). Štaviše, Tvorac je ujedno i Spasitelj (1. Mojsijeva 3,15). Ova osnovna istina, koju učimo na početku Svetog pisma, sadrži važnu pouku o našem odgovoru u bogoslužjenju moćnom i velikom Bogu: ne samo da nas je On stvorio, zajedno sa čitavim svemirom, već je On i pristupačan i pun ljubavi – Bog koji je došao u ljudskom telu da bude „sa nama“ (Isaija 7,14).

Drugi deo: Komentar

„Poznavati Boga“. U hebrejskom pojmu „poznavati“ implicitno je prisutna bračna metafora, što vidimo u izrazu: „Iza toga Adam pozna Jevu ženu svoju, a ona zatrudnje“ (1. Mojsijeva 4,1). Poznavati Boga, u suštini, odnosi se na bračni, odnosno zavetni odnos koji imamo sa Bogom. Ovaj zavetni jezik (1. Mojsijeva 17,7.8) odražava se i u jeziku ljubavi iz Pesme nad pesmama (Pesma nad pesmama 2,16). U Novom zavetu, Pavle se osvrće na paradoks poznavanja Boga, objašnjavajući ga time da smo mi poznati Njemu (Galatima 4,9).

Bog stvaranja i spasenja. Biblija počinje sa dva paralelna izveštaja o stvaranju: 1. Mojsijeva 1 i 2. Božje ime – Elohim – u prvom izveštaju (1. Mojsijeva 1) označava veličanstvo i moć. Ime Elohim je u množini, što izražava snagu i veličanstvenost. To Božje ime budi predstavu sile i snage. Ime Jahve (YHWH) u drugom izveštaju (1. Mojsijeva 2) označava bliskost i postojanje. Ovo ime, koje je etimološki povezano sa glagolom *hajah* – „biti“, odnosi se na Boga koji postoji za nas: silazi na Zemlju, obraća se ljudima i hodi sa njima. On je Bog istorije, lični Bog Avrama, Isaka i Jakova. Postoji značaj i u odnosu učestalosti spominjanja Boga naspram spominjanja čoveka u izveštajima o stvaranju. Dok se ime Elohim pojavljuje 35 puta u prvom izveštaju, Jahve se javlja 11 puta u drugom. U prvom izveštaju, Bog govori ljudima samo dva puta i to na uopšten način. Takođe, u prvom izveštaju, ljudi su stvoreni po obličju Božjem (1. Mojsijeva 1,27). U drugom izveštaju, Bog stvara čoveka sopstvenim rukama oblikujući prah – materiju od koje je čovek načinjen – i udahnujući mu dah života (1.

Mojsijeva 2,7). U prvom izveštaju o stvaranju, Bog govori ljudima, ali njihov odgovor nije zabeležen. U drugom izveštaju, Bog se lično obraća ljudima, a oni Mu odgovaraju. Kontrast između dva paralelna izveštaja o stvaranju ima cilj da istakne uzvišenu paradoksalnost Boga: svemoćni Bog stvaranja, koji je stvorio vaseljenu, istovremeno je lični Bog spasenja, koji stupa u odnos sa ljudima.

Bog kome služimo. Bog je naš Tvorac i Spasitelj. Ova dva otkrivenja Boga utiču na naše služenje Bogu. Štaviše, ona sadrže važne pouke o razlozima zbog kojih treba da Mu služimo. Prvi i osnovni razlog jeste stvaranje: Bog je stvorio nebesa i zemlju (1. Mojsijeva 1 i 2), uključujući i ljudski rod (1. Mojsijeva 1,26.27; 1. Mojsijeva 2,7; Psalam 139,13–16). U Bibliji je bogosluženje odgovor na Božja dela stvaranja: na primer, bogosluženje Bogu sedmog dana, u subotu (1. Mojsijeva 2,1–3), predstavlja prvi ljudski odgovor na Božje stvaranje. Bojati se Boga znači držati Njegove zapovesti, a zapovest o suboti je jedina koja se direktno odnosi na stvaranje (2. Mojsijeva 20,8–11).

U psalmima je bogosluženje uvek neposredno povezano sa stvaranjem. Takođe, knjiga Otkrivenje navodi stvaranje kao glavni razlog za bogosluženje: „Dostojan si, Gospode, da primiš slavu i čast i silu; jer si ti stvorio sve“ (Otkrivenje 4,11).

Drugi razlog za bogosluženje zasniva se na razumevanju spasenja kao novog stvaranja koje će se dogoditi na kraju vremena. Spominjanje „izvora vodenih“ (Otkrivenje 14,6.7) od strane prvog anđela, pored uobičajenih elemenata stvaranja – neba, zemlje i mora (2. Mojsijeva 20,11; Nemija 9,6) – nosi eshatološko značenje života, a time i nade (uporedi sa 1. Mojsijeva 16,7; 2. Mojsijeva 15,27; Psalam 107,35). U knjizi proroka Jezekilja, Novi Jerusalim obiluje izvorima voda (Jezekilj 47,1–12), što podseća na Edemski vrt (1. Mojsijeva 2,10–14; uporedi sa Joilo 3,18; Zaharije 13,1; Psalam 46,4). Isto tako, u Otkrivenju „reka vode života“ označava život (Otkrivenje 22,1.2). Jagnje, koje predstavlja Hrista, vodi svoj narod ka izvorima žive vode (Otkrivenje 7,17; 21,6; 22,17). „Izvori vodeni“ tako nose prizvuk budućnosti, ukazujući na konačno iskupljenje, na obnovu Edemskog vrta, sa obećanjem stvarnog prisustva Gospoda među Njegovim narodom (Otkrivenje 22,1–3).

Bog koji skriva (zaklanja) svoje lice.

U knjizi proroka Isaije, tema Božijeg skrivanja lica (zaklanjanja lica – *hester panim*) predstavlja važan motiv. Ali upravo u kontekstu Sluge koji strada ova tema dobija svoje najdublje i najdirljivije značenje. Slika skrivenog lica, korišćena u 53. poglavlju Knjige proroka Isaije, ne znači Božju smrt ili našu smrt, niti naše odvajanje od Njega. Naprotiv, to je skrivanje koje spasava i, paradoksalno, obnavlja Božji odnos sa grešnim ljudima. Značajno je da se ova osobina Boga suprotstavlja idolima. Idoli se vide, za razliku od Boga koji je sakriven (Isaija 45,15).

Naš stih jasno pokazuje da je, za razliku od idola, Bog koji se skriva zapravo pravi Bog – „Spasitelj“. Sledeći stih naglašava kontrast između Boga i idola. Odmah nakon što je u tekstu Isaija 45,16 spomenut stid i sramota onih koji prave idole, sedamnaesti stih govori o spasenju Izrailja od strane Gospoda, Tvorca. Spasenje ne dolazi od idola koje čovek pravi i vidi, već od Boga koga čovek ne pravi i ne vidi. Dakle, spasenje dolazi od Boga koji skriva svoje lice.

„Bog s nama.“ Pozadina proročanstva o rođenju Emanuila nosi pouku nade uprkos ljudskoj sumnjičavosti. Ahaz se plašio da će izgubiti rat protiv svojih neprijatelja i da će Davidova loza biti prekinuta. Tada ga Gospod opominje: „Ako ne vjerujete, nećete se

održati“ (Isaija 7,9). Ipak, Ahaz odbija da veruje i odbacuje Božju ponudu da od Njega zatraži znak (Isaija 7,12).

Božji odgovor zvuči ironično: zato što car Izrailja odbija da učestvuje u Božjem planu, „zato“ će dete biti začeto bez njegove pomoći, tj. bez ikakvog ljudskog posredovanja. Zato „djevojka će zatrudnjeti i rodiće sina“ (Isaija 7,14). Prorok Isaija je caru najavio rođenje koje je natprirodnog karaktera. To dete će roditi devica; njegovo ime biće „Emanuilo“, što znači „Bog s nama“. Rođenje tog deteta učiniće da Bog bude bliži svom narodu – iskustvo koje predstavlja stvarni dokaz da Bog odgovara i da je prisutan u istoriji, uprkos samom caru.

Za Ahaza, buduće rođenje Emanuila od device bio je znak da Davidov presto neće ostati prazan, garancija da Davidova loza neće biti prekinuta. Za njega je obećanje budućeg rođenja Emanuila trebalo da bude znak nade i utehe u tadašnjim okolnostima. Za nas danas, obećanje Emanuila, koji je došao i koji će se vratiti, treba da prožme i obasja naš sadašnji životni put sve do kraja. Kao što je naš Spasitelj rekao: „I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka vijeka“ (Matej 28,20).

Treći deo: Primena u životu

Savet za učitelja: Koji su to mnogobrojni načini na koje možemo da poznamo Boga i da Mu odgovorimo? Da biste ove teme detaljnije istražili, zamolite dobrovoljce da pročitaju sledeće tekstove. Zatim, u razredu, razgovarajte o pitanjima koja su navedena.

Pročitajte: Psalam 139,19–24.

1. Pavle kaže da smo „poznati od Boga“ (Galatima 4,9). Kako ova činjenica utiče na moj život?
2. Kakav uticaj ovo saznanje ima na moje misli i na moje brige?
3. Kakav uticaj spoznaja da me Bog poznaje ima na moj odnos sa drugim ljudima (Psalam 139,19)?
4. Kako saznanje da me Bog poznaje nadahnjuje moje odnose sa ljudima i moje svakodnevne odluke (Psalam 139,23.24)?

Pročitajte: Otkrivenje 14,7.

1. Kakav je vaš odgovor Bogu koji je sve stvorio?
2. U tekstu Otkrivenje 14,7, kako upotreba zamenice „Njemu“ posle glagola „poklonite se“ utiče na moj način bogoslužjenja?
3. Da li je moguće klanjati se bez „Njega“? Objasnite.
4. Kao propovednik ili kao član crkve, zapitajte se: Šta mogu da učinim da obezbedim Božje prisustvo kako u crkvi, tako i u svom umu?
5. **Aktivnost:** Činjenica da je bogoslužjenje odgovor na stvaranje treba da nadahne naš način bogoslužjenja. Bog kome se klanjamo jeste i moćni i transcendentni Bog, *Elohim* (1. Mojsijeva 1,1–2,4), i lični Bog pun ljubavi, *Jahve* (1. Mojsijeva 2,4–25). Psalmista poziva na bogoslužjenje s istim kontrastom: „Služite Gospodu sa strahom, i radujte se s trepetom“ (Psalam 2,11). Pripremite takav program bogoslužjenja, uključujući i muziku i propoved, koji će odražavati taj kontrast iz dva izveštaja o stvaranju.

Pročitajte: Danilo 3.

1. Napravite uporednu listu osobina lažnog bogoslužjenja (Haldejci) i istinskog bogoslužjenja (trojica Jevreja).
2. Na koji način vas ovo poređenje uči o razlici između istinskog i lažnog bogoslužjenja?

Pročitajte: Isaija 6,5.

Dok se klanjate Bogu, setite se Isajinih osećanja. Kako vas Isajin stav uči o neophodnosti poniznosti u Božijem prisustvu?

Pročitajte: 2. Mojsijeva 34,6.7.

1. Uočite u ovim stihovima mnoge Božje osobine.
2. Kako ste u sopstvenom hodu sa Gospodom iskusili te osobine (milost, blagodat, dobrotu, oprostjenje itd.)?